

UN COL·LECTIU DE DONES EXTRAORDINÀRIES

►► Pilars de Sant Cosme ► Antonia, Nico, María, Mercedes, Martí Cruz, Adoración, Iluminada i Emilia, dijous passat al seu barri.

Les patrones del barri

Un documental rendeix un merescut homenatge a les Dones Sàvies, un grup de 19 dones grans sense les quals no s'entén la gran transformació de la zona de Sant Cosme, al Prat

VÍCTOR VARGAS LLAMAS
EL PRAT

Ni gall *pota blava*, ni carxofes. El producte amb denominació d'origen que desperta més orgull entre la gent de Sant Cosme no és a les seves granges ni en la seva fecunda horta, sinó entre l'eixam d'edificis d'aquest humil barri del Prat. Com qualsevol tresor que es valori, és limitat, però val el seu pes en or. Són les Dones Sàvies, 19 dones que per edat (de 56 a 83 anys) i circumstàncies bé mereixerien un descans tardorenc, però que opten per la via oposada. Són les més més grans i alhora l'avançada d'un veïnat combatiu, no es resignen al pas dels anys ni transigeixen amb els estigmes que s'associen al barri. Aquest divendres van ser més protagonistes que mai en l'estrena d'un documental que Sant Cosme converteix en un sentit homenatge.

I això que elles són lluitadores fins i tot per admetre aquest apel·latiu. «En aquest barri totes les dones som sàvies perquè no vam tenir mai les coses fàcils», diu Nico, de 77 anys. María recolza la tesi recordant els reptes que van afrontar els primers habitants, arribats d'una emigració forçada, quan no d'assentaments de barraques. «El barri no estava preparat i vam haver de lluitar per tenir col·legis i un ambulatori», recorda María. Un dèficit lluitat al carrer, amb una infi-

nitat de manifestacions canalitzades per entitats veïnals, i amb elles assumint un protagonisme que ja no han perdut.

Per si no n'hi hagués prou amb les dificultats de l'entorn i amb la tasca d'haver de tirar endavant la família, Iluminada recorda que tampoc podien abaixar la guàrdia fora del barri. «A Barcelona li vaig haver de parar els peus a una senyora que deia que a Sant Cosme només hi havia xoriços», explica. «Fins i tot gent del Prat no volia venir al mercat del barri per por. Els joves no podien dir que eren d'aquí en entrevistes de feina», diu Mercedes, de 66 anys.

Expectació

Fins que la lluita va començar a fer efecte. «Ara ve tothom. S'hi instal·len els Mossos, els bombers... ¡Fins i tot Manu Chao!», proclama Adoración, al referir-se a la presència del cantautor al Festival Esperanzah, un dels aparadors del Prat. Les Dones Sàvies col·laboren en l'esdeveniment preparant el menjar als artistes i impulsant l'èxit dels concurs de sopes del món. El grup es va constituir com un consell consultiu de l'ajuntament, però de seguida es va veure que eren molt més. «Aquí no es munta res si no hi col·laboren les sàvies», diu Óscar Rando, coordinador de Grups Associats pel Treball Sociocultural (GATS), que treballa

«A Sant Cosme ja no es munta res si no hi col·laboren elles», apunten les entitats socials

«Aquí totes som sàvies perquè no vam tenir mai les coses fàcils», diu Nico, de 77 anys

amb les activistes sènior. «Tenen molt a veure amb la transformació de Sant Cosme i amb l'orgull de barri que ara sí que es detecta», diu Rando.

Una essència que Zeltia Outeiriño mira de reflectir en el seu documental (www.elmirador.org.es). «Impressionen per la seva força. No es creuen que siguin sàvies perquè moltes van aprendre a llegir ja de grans, però saben tant de la vida, que ¿com podríem pensar que no ho són?», diu la realitzadora. Elles segueixen a la seva, col·laborant en el banc d'aliments, intervenint de mediadores en conflictes, fent teatre... Aquí els focus són per a Emilia, la *starlette* del grup. «Va protagonitzar una obra sobre que malament es tracta els vells. I vam plorar tots», diuen Antonia (56 anys) i Mari Cruz (83).

També els fa riure. Ho va fer, i molt, en un viatge inesperat del grup a París. Elles, tan a prop com viuen de l'aeroport i no havien pujat mai a un avió. Ara planifiquen la pròxima escapada. Emilia aposta per Amsterdam i el seu barri vermell. «Potser aprendrem alguna cosa als aparadors», deixa anar, sorneguera. Potser. El que és segur és que allà també trobaran la forma de fer-se entendre i donar savis consells. Heus aquí un de l'Emília: «La vida només té un secret: tirar-se-la a l'esquena». ■